

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

V. De Fœminarum ingressu in Monasteria virorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

fommodo venialem inducit, præsertim si absque advertentia ad Regulam fiat, Navarrus *cit. n. 35.* Palao *cit. n. 3. in fine,* Barbofa in *Trident. cap. 4. cit. n. 3.* & Donatus *n. 7.* Ratio est; quia talis egressus prudentum æstimatione non censetur esse sui substractio notabilis à subjectione, gubernatione & obedientia Prælati.

ARTICULUS V.

De Fœminarum Ingressu in Monasteria Virorum.

SUMMARIUM.

53. Fœminis illicitus est ingressus in Monasteria Religiosorum,
54. Sive loca comprehensa istorum Clausurâ,
55. Et intra hanc stram sacrificiam;
56. Quam & alia illorum loca qua extra Clausuram sita sunt, licitè ingrediuntur.
57. A Monasteriis excluduntur etiam Comitissa, Marchionissa & Ducissa.
58. Non etiam Regina harumque filia,
59. Earumque decens ac solitus comitatus,
60. Et Monasteriorum Fundatrices.
61. Alie etiam admittuntur ex urgenti Necessitate,
62. Vel invitantis Pietatis causis;
63. Quatenus hæc ad exigunt & quamdiu durant.
64. Fœminarum in casu non licito Monasteria illa ingredientium,
65. Et Regularium eas admittentium pœna,
66. Harumque relaxatio.

Sicut Religiosis Viris liber è suis Monasteriis egressus, sic in ea interdictus ingressus est extraneis, præsertim Fœminis: idque non solum specialibus singularum Religionum Institutis, sed Apostolicis etiam Ordinationibus B. Pii V. *Constitut.* quæ incipit *Regularium* 23. Octob. 1566. & *Motu proprio*, qui incipit *Romanum* 16. Julii 1570. & Gregorii XIII. *Constitut.* quæ incipit *Ubi gratie* 23. Decemb. 1581. publicatis. Quarum Constitutionum, quia postremâ sive Gregorianâ specialiter agitur de personis, quæ prætextu facultatis, à summis Pontificibus obtentæ & ipsâ revocatæ, Monialium Monasteria ingrediuntur extra casus permisos, ejus explicatione aliquantisper sepositâ & ad sequentes *Articulos* rejectâ, præsentis declaratio aliqua danda est prioris *Constitutionis* Pianæ: quâ, licet præcipuè sermo sit de fœminarum in Monasteria Religiosorum ingressu prætextu facultatis, à sede Apostolica acceptæ & revocatæ, posteriori tamen sive *cit. Motu proprio* B. Pii ejus dispositio & pœnæ ad quarumlibet fœminarum in Religiosorum Virorum Monasteria ingressum, etiam nullius Apostolicæ facultatis prætextu, extra casus permisos attentatum, sunt extensæ. Pro hujus itaque Pianæ *Constitutionis Motusque proprii* declaratione

Dubium primò est, quam loca iis veniant nomine Monasterii & Domûs Religiosæ, quorum ingressus fœminis est interdictus. Quia in re certum est, utroque tam Monasterii quam Domûs, imò & Loci, *cit. Motu proprio* expressi, nomine intelligi non solum dormitorium & cellas Religiosorum habitationi &c. accommodatas, sed loca omnia comprehensa septis Monasterii: uti etiam sunt officinæ, atria, ambulacra, porticus, horti &c. intra quæ Religiosi communem vitam degunt & quæ

55. & quæ intra Monasterii januam unam vel plures, janitoris custodia commendatas, murósque illud ambientes continentur, Navarrus *Comment. 4. de Regular. n. 62.* Sanchez *Lib. 6. Moral. cap. 17. à n. 12.* & Palao *Tract. 16. disp. 4. p. 8. à n. 6.* prædictis locis addentes sacrificiam non solum, quando ad eam accessus per solam Monasterii januam & claustrum est: sed etiam, quando ad eam ingressus patet per Ecclesiam, à qua illa medio pariete est sejuncta; quòd talis sacrificia non, ut sacella, Ecclesiæ, sed ipsius Monasterii pars reputetur: nisi ad illam mulieres pro Confessionibus in aliqua Religione vel Monasterio ex consuetudine admittantur, ut cum *cit. Sanchez n. 17. in sine* observat Laiman. *Lib. 4. tract. 5. cap. 11. n. 5.*

56. Ea contrà loca, quæ extra Monasterii januam murósque id ambientes & claudentes sunt, Monasterii Domúsque & Loci Religiosi nomine non comprehenduntur; ut adeò *cit. Constitutio Mosisque B. Pii* non afficiant ingressum in Monasterii Ecclesiam, nisi hanc, ut Carthusianorum & Camaldulensium Ecclesias, ipsa Monasterii septa concludant: in atrium extra januam situm: in prædia, domos, hortósque à Monasteriis sejunctos: in atria & scholas Gymnasiorum, Societatis JESU Collegiis ac Domibus contiguorum: in Monasteria domósque necdum constructas & à Religiosis inhabitatas: in domos à Monasteriis distantes, ad quas Religiosi necessariæ animi relaxationis causâ quandoque excurrunt: in Residentias solummodo temporaneas &c. Quamvis ad talia quoque loca, dum in iis Religiosi versantur, cœminæ non facile sint admittendæ. Multò minùs admittendæ sunt ad Residentias Religiosorum perpetuas, & ad Prioratus Ordinum S. Benedicti & S. Bernardi, in

quibus Religiosi stabiliter & in forma Conventus sub Prioris aut alterius Superioris disciplina degunt, & Ecclesiam cum Eucharistia habent; cum enim tales Religiosæ domus reputentur & revera sint, mulieres in eas introducere & ingredi præsumentes in censuras, aliásque pœnas *Piana Constitutione* latas, incidunt, *cit. Sanchez n. 20.*

Dubium secundò est, quibus feminis in virorum Monasteria interdictus sit ingressus. Videri enim primò occursum potest, eum indiscriminatim omnibus interdictum; cum *Piana Constitutio* disertis verbis eum inhibuerit *Mulieribus cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis & quacunque dignitate ac præ eminentiâ prædictis, Comitissis, Marchionissis, Ducissis*; ut adeò Reginis quoque & ipsi Imperatrici in illa ingressus inhibitus videri possit.

58. Verùm, quia B. Papa, orationem finiendò in Ducissis, supremum gradum mulierum à Monasteriorum ingressu excludarum, expressit, has duntaxat iisque dignitatis gradu inferiores aut æquales: non etiam superiores, ut Imperatrix, Regina, earúmque filia sunt, pœnalis suæ prohibitionis generalitate comprehendit, ut cum *Rodriquez Tom. 1. Regular. q. 48. art. 1. §. Circa quem pr. sultinent cit. Sanchez n. 5. Laiman. n. 5. Palao n. 3. & Donatus Tom. 1. Prax. Regular. tract. 4. q. 9. n. 1. partim*; quia ista ob singularem dignitatis prærogativam in odiosis Mulierum nomine non veniunt, nisi in specie exprimentur: partim verò; quia notâ & mentione speciali dignæ sunt & mulieribus, *Piana Constitutione* in specie expressis, majores: in generali autem, præsertim pœnali & odiosa, dispositione non veniunt, quæ speciali notâ & mentione digna & in specie expressis sunt majora, *c. Sedes 15. de Rescript. c. Quia periculo*

periculosum 4. de Sent. excom. in 6. § 1. Item apud 15. §. 26. ff. de Injuriis. Cum principalibus his, etiam foeminis ipsas comitari solitis in Religiosorum Monasteria & conventus ingressum permittunt, docent *cit.* Sanchez n. 6. & Laiman. n. 5. arg. c. Licet 11. de Privileg. in 6. ex cuius decisione personæ indultum privilegium, audiendi Divina tempore interdicti, extenditur ad personas, illam solitas comitari.

Neque Regiarum filiarum & Reginas comitantium foeminarum ad Religiosorum Monasteria admisioni adverteratur declaratio Gregorii XIII. & S. Congreg. Cardd. reddita Religioni Minimorum; cum enim ista, an Regulæ suæ, mulieres de stirpe Regia & fundatrices ad domos suas cum decenti comitatu ingredi volentes admittenti, initio allegatis Constitutionibus Apostolicis derogatum sit, ambigerent, & summum illum Ecclesiæ Antistitem consulere, ab eo ex S. Congregationis sententia responsum tulere, Regulæ quoad Reginas & fundatrices duntaxat non derogatum. Unde, has duntaxat, non etiam filias & gynæceum domos Minimorum ingredi ad easque admitti posse, arguit Rodriguez q. cit. art. 1. Non, inquam, ea declaratio dictis adversatur, cum; quia, an ea authentica & ad alias Religiones porrecta sit, non satis constat; cum declarationibus suis summi Pontifices non raro aliquid novi addere soleant, & Gregorius addidisse videatur intuitu specialis observantiæ Ordinis Minimorum: tum verò; quia, præter fundatrices Reginas duntaxat admittendas, declarandò, Ducissas duntaxat, Marchionissas aliàsque inferioris dignitatis foeminas: non etiam iis majores Reginarum filias & solitum ac decentem earum comitatum exclusisse videtur, arg. c. Licet *cit.*

An Fundatrices ad sola Minimorum, vel ad aliarum quoque Religionum à se condita & dotata Monasteria admitti, eaque ingredi valeant, in dubium aliqui vocant: & *cit.* Sanchez n. 7. ingressum ipsis in earum tantum Religionum Monasteria permittunt, existimat, quæ similem Regulam, fundatrices suas admittentem, habent. Verisimilius tamen & praxi conformius fundatrices, à se fundata datatæque aliarum etiam Religionum Monasteria ingredi volentes, Pianâ Constitutione non arceri, existimant Suarez Tom. 4. de Relig. Traçt. 8. Lib. 1. cap. 7. n. 6. & Palao *cit.* p. 8. n. 4. quòd, cum à se fundatorum Monasteriorum patronæ & quasi dominæ; atque idcirco speciali notâ dignæ sint, generalis Constitutionis prohibitionem ipsæ quoque non debeant comprehendere.

Dubium tertio est de casibus & causis, ex quibus in Religiosorum virorum Monasteria ingressus mulieribus est permittus. Tales duæ à DD. assignantur. Una Necessitatis, altera Pietatis.

Ex priori sive Necessitatis causa illis in virorum Monasteria ingressus licitus est Inprimis pro Monasterii ejusque rerum defensione adversus incendium in illo exortum; cum enim ex hac causa viris licitus sit ingressus in Monasteria Monialium, quarum strictior, quam Religiosorum virorum clausura est, ex ea foeminis licitus erit ingressus in Monasteria virorum, ut non malè arguit *cit.* Palao n. 8. Deinde pro salute Religiosi, qui, gravissimò morbo decumbens, ab eo liberari aliter, quàm curâ opèque foeminæ, ejus morbi curandi peritæ, non posse judicatur, *cit.* Rodriguez Art. 7. ad finem Sanchez n. 30. & Donatus q. 13. à n. 1. Demum, si mulier ab hostibus vel ab aliis occidenda vel corrumpenda intra Monasterii septa aliquamdiu se recipiat & abscondat;

abscondat; quòd aliâ ratione vitam vel pudicitiam nequeat servare; tali enim casu ejus intra claustrum ingressum ac receptionem à culpa, & in consequentiam à censura aliisque pœnis utique urgens gravissima necessitas excusaret, *citt. Navarrus n. 62. & Donatus q. 13. n. 6.*

62. Ex posteriori sive Pietatis causa idem ingressus mulieribus licitus est, si processio vel deductio funeris ad Monasterii sepulturam fiat: si in eo vel in facellis intra clausuram sitis Missa, Vigilia, concio vel spiritualis sermo, vel aliud officium Divinum habeatur: si tantus populi affluxus & concursus sit ad Ecclesiam, ut per istius portam omnis ingredi vel egressi non possit; tali enim casu viris fœminisque ingressum & egressum per portam claustrum, recto tamen tramite permittunt *citt. Rodriquez q. 48. art. 3. Sanchez à n. 22. Palao n. 9. Barbosa de Offic. Episc. alleg. 102. n. 86. & Donatus q. 3. §. 19. utrobique n. 1. allegatâ & relatâ Pii V. declaratione.*

63. Rectè tamen hac in re *citt.* aliique DD. monent Primò, intra Monasterii claustrum ingressum fœminis non permittunt; ut intersint Philosophicæ aut etiam Theologicæ disputationi, vel repræsentationi theatri etiam piæ; quia hæc non veniunt nomine Processionis, Missæ vel Officii Divini. Secundò, ad Missas etiam, Vigiliis & officia divina, intra claustrum celebranda, ingressum mulieribus non permittunt, multò ante vel post illorum celebrationem; quòd ingressum illum cohonestans causa vel necdum adsit, vel jam cessarit. Tertio, durante etiâ processione, funeris deductione, Missâ &c. mulieres sine violatione clausuræ curiosè evagari non posse extra locum, in quo illa peraguntur, multòque minus ad officinas interiores, hortum & loca superiora; quia talibus casibus clausura solùm

cessat respectu loci, in quo res illæ & officia divina peraguntur. Quarto, Prælati aliisque Regularium Superioribus non licere, Processiones, Missas, aliisque divina officia extraordinaria eo solùm sine instituere; ut mulieres intra Monasterii claustrum ingrediantur; quia clausuræ relaxatio non curiositatis, sed Pietatis duntaxat fovendæ causa est permissa, *citt. Rodriquez art. 3. Sanchez n. 23. & Donatus q. 21. à n. 1.* Quamvis autem Prælati aliisque Superior ex tali causa Processionem v.g. extraordinariam instituens propter abusum suæ potestatis peccet & puniendus sit, verisimilibus tamen non incurrit pœnas, violationi clausuræ impositas *Constitutione Pianâ*; quia non admittit fœminas, in casu non permisso ingredienti, ut cum Bonacina *de Clausura q. 5. p. 4. n. 14.* & aliis notat Donatus *q. cit. n. 6.*

64. Porro propositæ clausuræ violationi *citt. Constitutione Pianâ* pœnæ aliæ in mulieres, virorum Monasteria extra casus permittos ingredienti: aliæ in Prælatos, aliòsque, illas in ista introducentes & admittentes, constitutæ sunt.

Et in mulieres quidem lata est excommunicatio Papæ reservata: quam tamen ut contrahant, præsumptione opus esse, satis indicant *Constitut. cit. verba Audeant & Præsumant*, ausum temerarium & præsumptionem expolcentia, ex mente Navari *cit. n. 62.* & Suarez *de Censur. disp. 22. f. 6. n. 14.* ut adeò ab ea censura excuset inadvertentia, oblivio & quælibet Juris aut facti ignorantia: dummodo ea non sit affectata, *citt. Sanchez cap. 16. n. 96. & Palao cap. 8. n. 10. §. Rursus.* Ab excommunicatione autem, temerariò ac præsumptuosò ingressu contracta, eò ipsò, quòd reservata sit, absolvi à nemine possunt, præterquam à Romano Pontifice, ab eòve delegatis:

legatis: qualis, si ea censura occulta, & ad forum contentiosum deducta non sit, proprius earum Episcopus est, ex *Decreto S. Synodi Trident. Sess. 24. cap. 6. de Reformat.* deinde virtute Bullæ Cruciatæ ab ea absolvi possunt à quolibet confessorio semel in vita & semel in mortis articulo: & demum à Confessariis Ordinum Mendicantium & aliis, quibus concessorum privilegiorum fruuntur communicatione, *citt. Sanchez cap. 15. n. 76. Palao n. 12. & Donatus q. 33. an. 5.*

65. In Religiosos autem, sive ii superiores sive subditi sint, mulieres extra casus permisos intra claustrum introducere vel admittere præsumentes, lata est Imprimis suspensio à Divinis: quæ, licet ipsò factò incuratur, Papæ tamen absolutioni reservata non est, ut cum *Thefauro de Pœnis Ecclesiast. p. 2. V. Clausura, cap. 3. n. 1.* notat *citt. Donatus q. 26. n. 3.* ut adeò ab ea absolvi queant à propriis Episcopis; & si ab istorum jurisdictione exempti sint, à Prælatiis suis Regularibus, tanquam obtinentibus in ipsos jurisdictionem quasi Episcopalem & quoad ipsos succedentibus locò Episcoporum, *Suarez cit. Tract. 8. Lib. 2. cap. 11. n. 1. Lezana Tom. 1. Summa, cap. 18. n. 2. & cit. Donatus q. 30. n. 1.* Deinde privantur officiis, quæ in præsentì obtinent & annexam habent jurisdictionem, ut sunt Abbatia, Prioratus Conventuales, Guardianatus, Rectoratus & alia Præposituræ Provinciales & Locales: non etiam officia Definitoris, Concionatoris, Lectoris, Confessarii & similia; quia hæc annexam non habent jurisdictionem. Demum contrahunt inhabilitatem ad officia illa & alia in posterum obtinenda, *citt. Sanchez cap. 15. n. 66. Donatus n. 8. & Palao n. 10.* qui tamen advertit, utramque hanc tam privationis quam inhabilitatis pœnam, licet ipsò factò cen-

trahatur, sententiam declaratoriam exigere; ut, officia ipsa dimittere, actu teneantur, eaque & alia in posterum consequi non possint; quòd nemo se sponte proderet & infamare, rebusque & juribus suis privare teneatur; ac proinde expectare queat, donec sententia criminis declaratoria fuerit lata, *arg. c. Cum secundum 19. de Hereticis in 6.*

Neque advertatur; quòd *citt. B. Pii Constitutione*, privationem & inhabilitatem illam ipsò factò sine alia declaratione incurri, asseratur; quia verba hæc referenda sunt ad eorum pœnam; cum ista non exigat sententiam, quæ claustræ violator ad ipsam condemnatur: sed sufficiat sententia declaratoria criminis, sive in casu non permisso factæ introductionis vel admissionis mulieris in Monasterium, per tradita à Navarro de *Dat. pro Jusit. & Grat. Ec. n. 44. Sanchez Lib. 1. Moral. cap. 39. n. 31. cit. Donato q. 27. n. 4. & tradenda infra Tit. 37. n. 19.*

In ea autem officiorum privatione ad eaque inhabilitate in posterum, post latam sententiam declaratoriam criminis, dispensationem à solo Papa ab eòve delegatis obtineri posse, existimat *Sanchez cit. cap. 16. n. 78. pr.* Verùm, quia in eam rem jus aliquod vel rationem solidam non allegat, verisimiliùs alii, in privatione & inhabilitate illa, post emendationem tamen & peractam poenitentiam, dispensari posse, docent ab iisdem, qui in poena suspensionis ab officiis, possunt; quòd cum Papæ reservata non sint, Ordinariis permittæ censeantur, *arg. c. Nuper 29. de Sent. excom. Rodriguez Tom. 1. Regular. q. 24. art. fin. §. Secundum Pontius Lib. 8. de Matrim. cap. 7. n. 8. & aliis relatis Palao cit. p. 8. n. 12. in fine & Tract. 3. disp. 6. p. 6. n. 8.*